

Finansowe wsparcie rodzin: awans Polski do czołówki państw UE

Listopad 2016

Wnioski z naszej analizy...

Średnia kwota bezpośredniej pomocy państw Unii Europejskiej w zakresie ulg na dzieci i świadczeń rodzinnych wynosi obecnie (w przypadku badanej rodziny) ok. 9 806 zł rocznie, w Polsce to 8 224 zł (13. miejsce w rankingu).

Porównując poziom wsparcia do przeciętnego wynagrodzenia Polska znajduje się na 4. miejscu na 28 państw Unii Europejskiej – to awans o 16 pozycji w porównaniu z 2015 r.

Same środki finansowe nie są gwarantem sukcesu, liczy się efektywność ich wykorzystania. Największe sukcesy odnoszą państwa posiadające rozwiązania systemowe.

W badaniu uwzględniono **najistotniejsze elementy finansowego wsparcia rodzin z dziećmi** w systemach podatkowych oraz w zakresie świadczeń rodzinnych w krajach Unii Europejskiej w 2016 roku:

Prorodzinne ulgi podatkowe

Świadczenia na dzieci

Wysokość wynagrodzenia

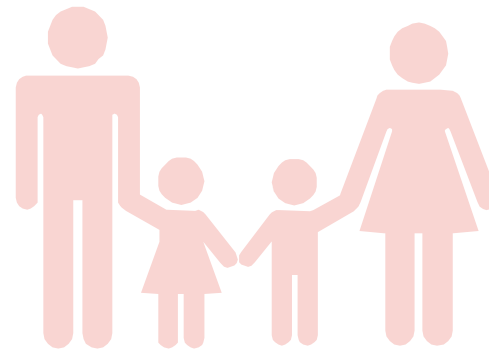
Nieuwzględnione:

cena koszyka dóbr, darmowe posiłki, lekarstwa i podręczniki dla dzieci, odliczenia na dzieci

O badaniu

Założenia:

- ✓ Rodzina 2+2
- ✓ Rodzice pracują
- ✓ Każdy z małżonków zarabia średnią krajową
- ✓ Dzieci w wieku 4 i 8 lat
- ✓ Dzieci są zdrowe

Badanie miało na celu ocenić, na jaką pomoc w poszczególnych państwach UE może liczyć w 2016 roku przeciętna rodzina

Dla każdego państwa przeprowadzono **symulację** zgodnie z przyjętymi założeniami

Uwzględniono ulgi podatkowe, zasiłki i inne dodatki **na dzieci**

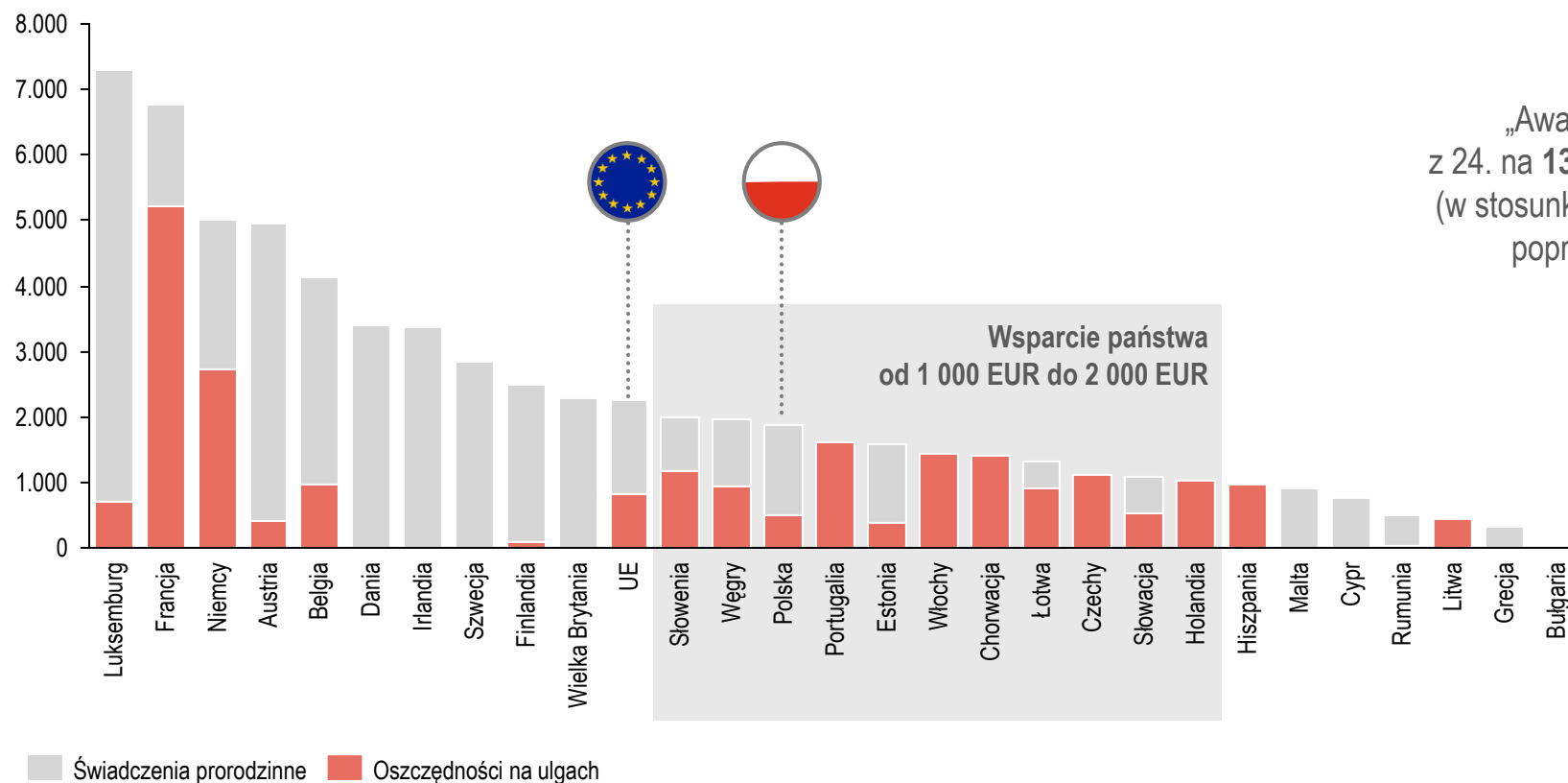
Wyniki symulacji

*... na podstawie
danych uzyskanych
z 28 krajów UE
w roku 2016*

Średnia kwota bezpośredniej pomocy państw UE w zakresie ulg na dzieci i świadczeń rodzinnych wynosi obecnie 2 246 euro (9 806 PLN) rocznie

Łączne roczne wsparcie państwa (w EUR) – ulgi na dzieci i świadczenia rodzinne

„Awans” Polski z 24. na 13. miejsce (w stosunku do roku poprzedniego)

Polska (13.):
1 883 EUR
(8 224 PLN)

Średnia w UE:
2 246 EUR
(9 806 PLN)

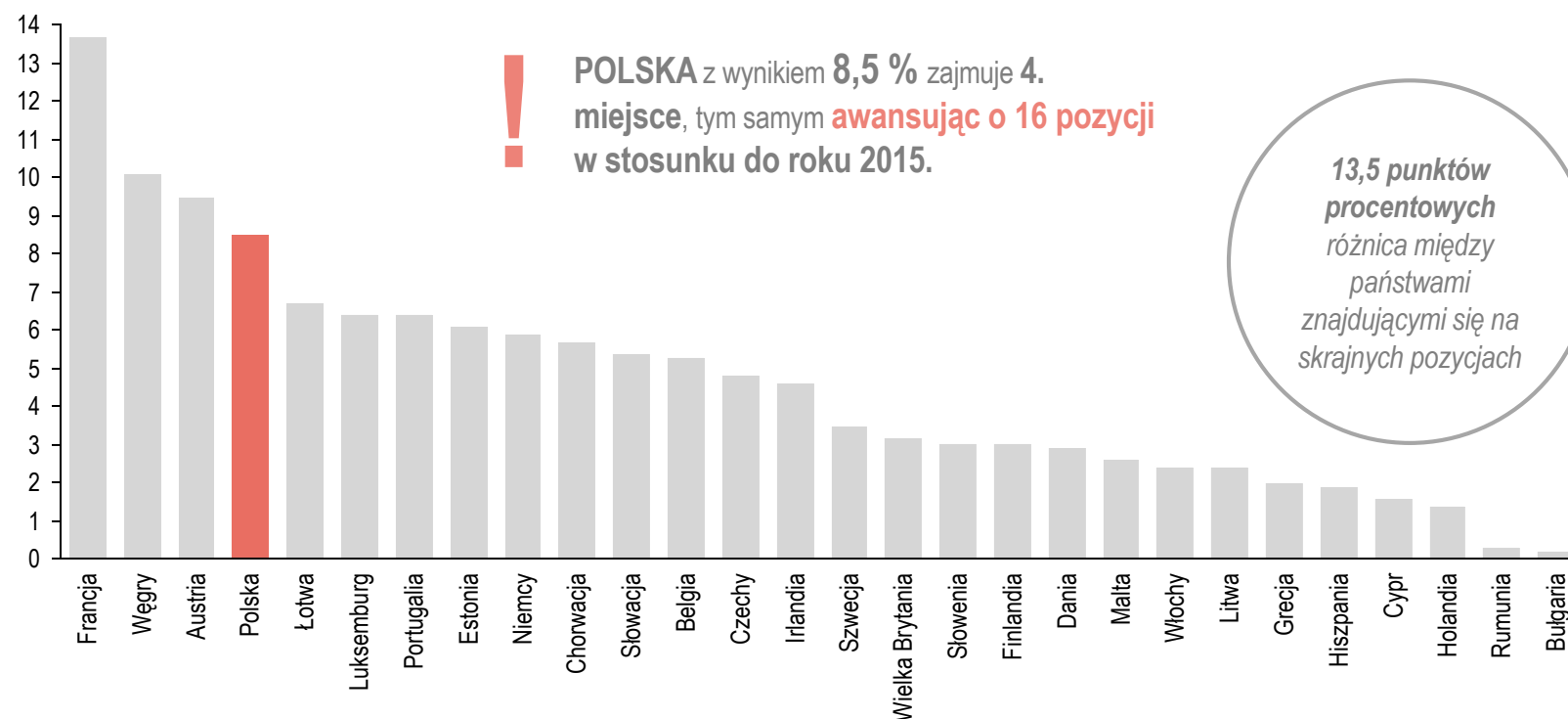
Francja
6 772 EUR
(29 569 PLN)

Luksemburg
7 304 EUR
(31 891 PLN)

Źródło: Analiza własna PwC (na podstawie symulacji)

Finansowe wsparcie państw w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia ...

Łączne wsparcie państwa w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia małżeństwa/pary (w %)

POLSKA z wynikiem 8,5 % „wyprzedza” Luksemburg, mimo rzeczywistego wsparcia finansowego w Luksemburgu niemal 4-krotnie wyższego niż w Polsce.

LUKSEMBURG (6,4%), z przeciętnym wynagrodzeniem na małżeństwo w kwocie 113 612 euro, spada na 6. miejsce.

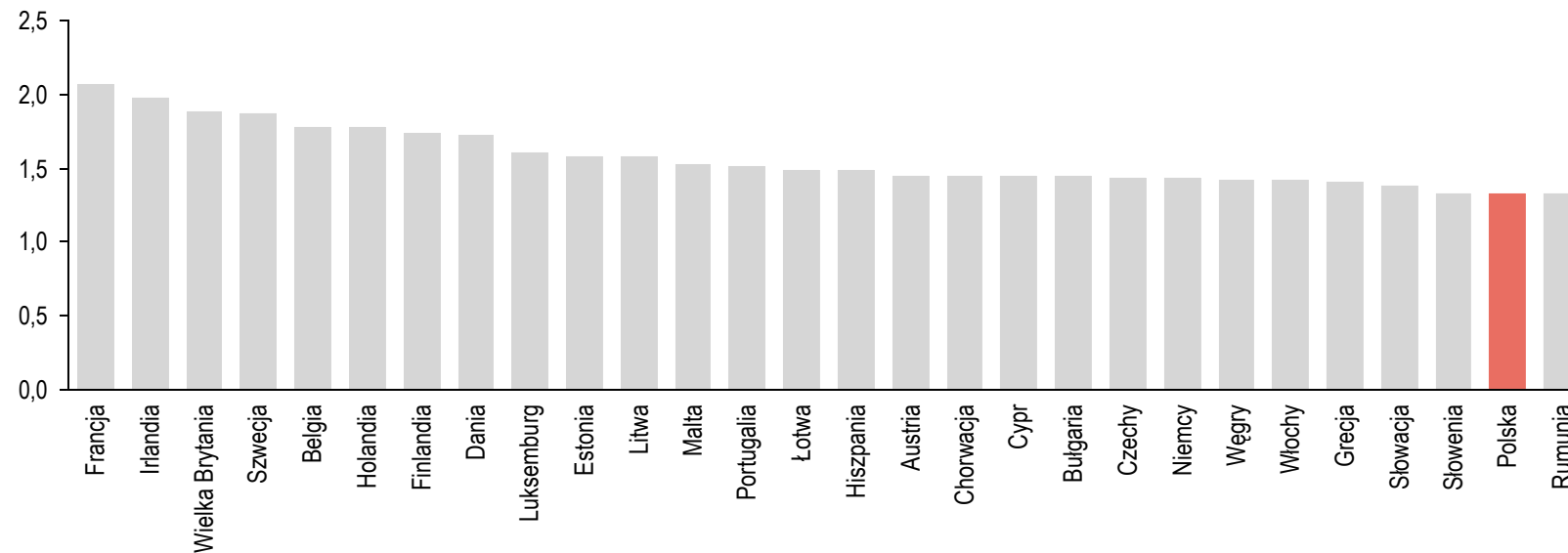
WĘGRY ze względu na stosunkowo niskie wynagrodzenia, w porównaniu do poprzedniego zestawienia „awansują” na **miejsce drugie (10,1%)**.

ŁOTWA przesuwa się na pozycję 5, na co wpływ ma, podobnie jak w przypadku Węgier, niskie wynagrodzenia w stosunku do pozostałych państw UE.

Źródło: Analiza własna PwC (na podstawie symulacji)

Stosowanie zachęt i ulg przez państwa dla rodzin może sprzyjać dzietności...

Współczynnik dzietności w krajach UE*

Francja jest jedynym krajem Unii Europejskiej, który posiada współczynnik dzietności na poziomie zapewniającym zastępowalność pokoleń

Współczynnik dzietności w Polsce należy do najniższych w UE

Francja i Niemcy charakteryzują się wysokim wsparciem dla rodzin, jednak....

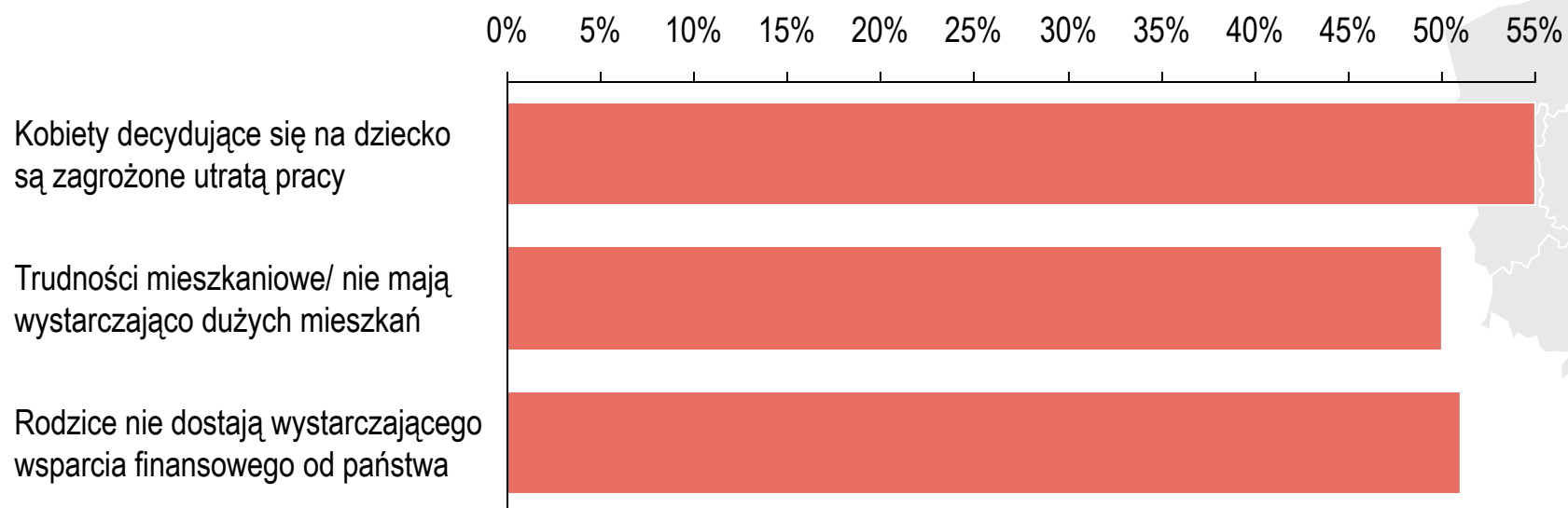
... we Francji stosowane zachęty oraz ulgi idą w parze z wysokim współczynnikiem dzietności, podczas gdy niemiecki współczynnik należy do najniższych w UE.

W większości krajów UE można dostrzec zależności między stosowaniem zachęt i ulg o charakterze prorodzinny a wysokością współczynnika dzietności. Istnieją jednak wyjątki...

* Dane dotyczące 2015 roku; Źródło: Dane Eurostatu

Skąd tak niski współczynnik dzietności w Polsce?

Postrzegane powody nieposiadania dzieci

W młodszych grupach tych do **34** roku życia bezrobocie **2-krotnie wyższe** niż w grupach starszych

Jako najważniejszy powód nieposiadania dzieci Polacy wskazali **ryzyko utraty pracy oraz brak wystarczającego wsparcia finansowego od państwa**

Źródło: „Badanie postaw i przekonań Polaków dotyczących posiadania dzieci i polityki prorodzinnej” Warsaw Enterprise Institute 2015

Źródło: GUS

Polityka prorodzinna

*... obowiązująca
w krajach Unii
Europejskiej*

Przykładowe narzędzia polityki prorodzinnej

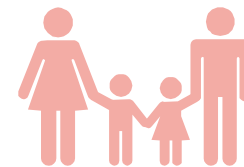
Ulgi podatkowe i inne odliczenia

- Ulga na dzieci
- Ulga na dzieci niepełnosprawne
- Odliczenie wydatków
- Odliczenie na alimenty
- Iloraz rodzinny
- Preferencyjne rozliczenie z małżonkiem / dzieckiem

Zasiłki i świadczenia rodzinne

- Zasiłek rodzinny
- Zasiłki na dzieci kontynuujące naukę
- „Becikowe za urodzenie”
- Świadczenia na pokrycie kosztów wychowania
- Świadczenia socjalne

Opieka nad dziećmi a emerytura

Irlandia zielona wyspa dla rodzin...

Liczba mieszkańców 2016: 4,588 mln

Prognoza 2060: 5,239 mln

(przyrost o 14,19%)

Współczynnik
dzietności
1,99
(2015)

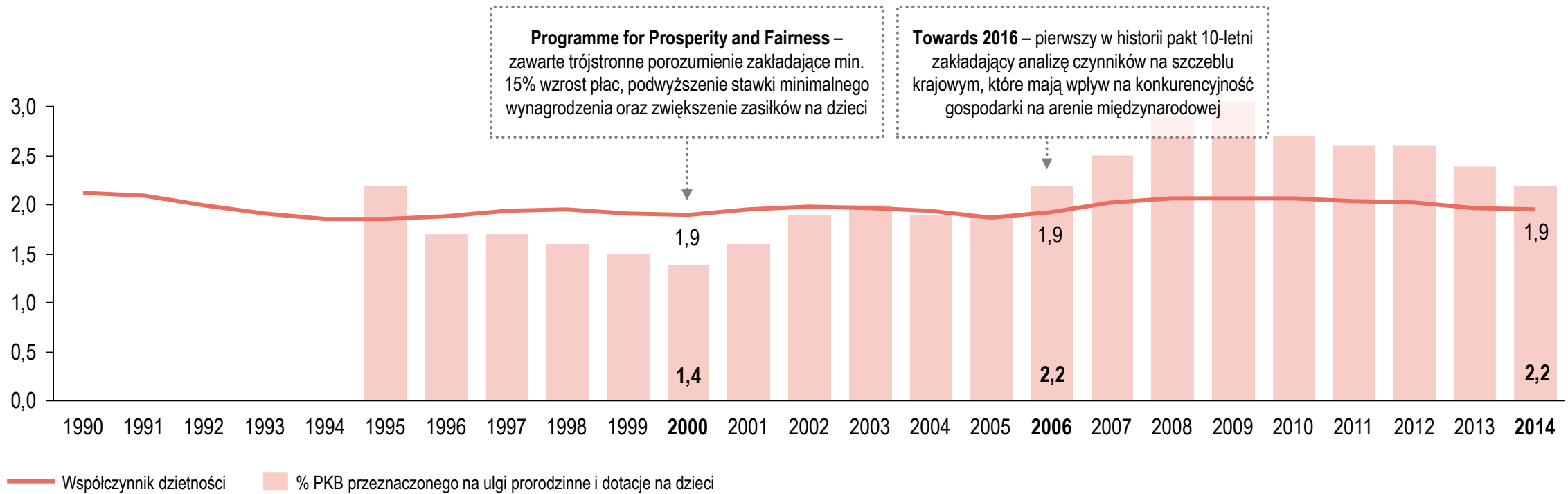
3-letnie paki społeczne
jako stały element
polityki społecznej
i gospodarczej
kontynuowany przez
kolejne rządy

Podjęcie
strukturalne
zamiast
doraźnego

Irlandzkie paki społeczne:

- W latach 80 XX w. nastąpiła zapaść gospodarcza
- Trójstronne rozmowy między rządem, pracodawcami a związkami zawodowymi dały początek paktom społecznym
- Pakty społeczne przez lata stanowią strukturalne podejście do polityki społeczno-gospodarczej kraju
- Irlandia, pomimo braku typowej polityki prorodzinnej posiada drugi co do wysokości współczynnik dzietności w Europie

Współczynnik dzietności w Irlandii w porównaniu do % PKB przeznaczanego na ulgi prorodzinne i dotacje na dzieci

Wnioski:

- Obecnie współczynnik dzietności kształtuje się na poziomie 1.9 – 2.1, co świadczy o skuteczności nietypowego podejścia do polityki prorodzinnej
- Zmiany strukturalne zapewniające bezpieczeństwo we wszystkich aspektach społecznych mogą być dalece skuteczniejsze od jednostronnego podejścia uwzględniającego wyłącznie przyznawanie świadczeń związanych z liczbą dzieci przypadających na rodzinę

Jak to działa na Węgrzech...

Liczba mieszkańców 2016: 9,849 mln

Prognoza 2060: 9,165 mln

(spadek o 6,94%)

Współczynnik
dzietności 2015
1,43
(2015)

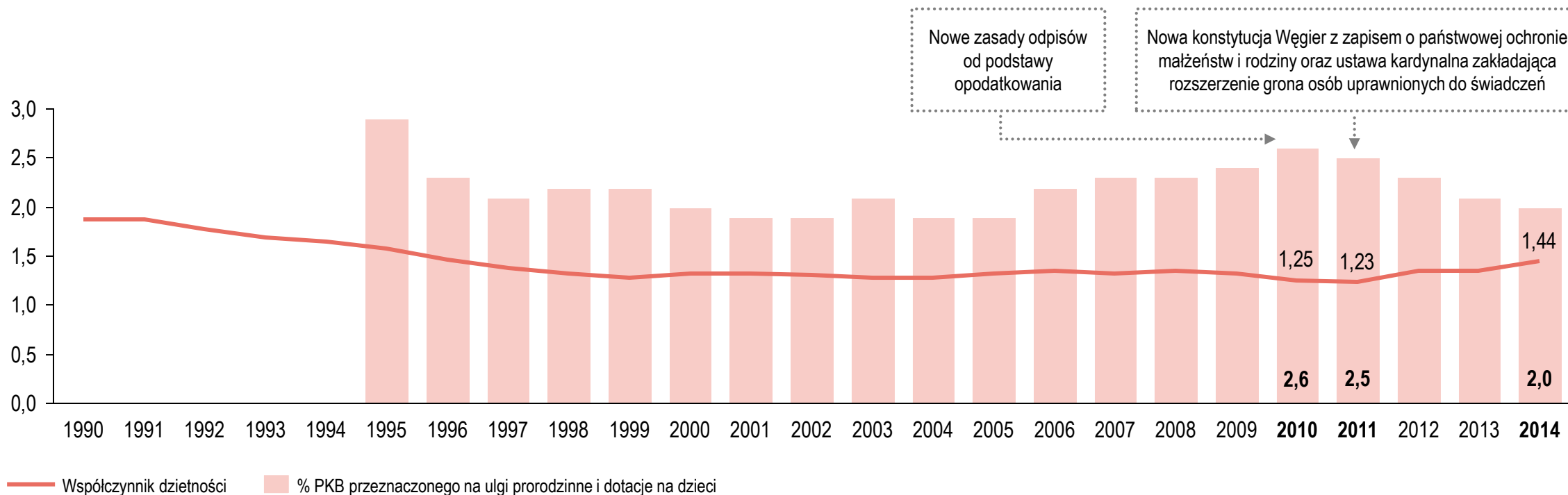
Reforma polityki
prorodzinnej na
szczeblu
konstytucyjnym, ustawa
kardynalna która nie
może zostać zniesiona
zwykłą większością
głosów

Pewność polityki
prorodzinnej
niezależnie od
zmian na scenie
politycznej

Polityka prorodzinna nie do zmiany:

- Spadek dzietności od lat 80 XX w.
- Obowiązująca od 2011 r. nowa Konstytucja Węgier zawiera gwarancje i zobowiązania państwa w zakresie wsparcia udzielanego rodzinie i małżeństwu
- Węgierski parlament uchwalił dodatkowo ustawę o rodzinie, która na skutek porozumienia wszystkich partii politycznych stała się ustawą kardynalną – może zostać uchylona jedynie 2/3 głosów
- Pomimo spadku % PKB przeznaczanego na politykę prorodzinna, Węgry odnotowały wzrost wskaźnika dzietności od 2012 r.

Współczynnik dzietności na Węgrzech w porównaniu do % PKB przeznaczanego na ulgi prorodzinne i dotacje na dzieci

Wnioski:

- Wprowadzenie zapisów dot. polityki prorodzinnej w konstytucji i uchwalenie ustawy kardynalnej o rodzinie zapewniły stabilność prowadzonej polityki, nawet przy ewentualnej zmianie partii rządzącej
- Zmiany strukturalne polityki prorodzinnej już na poziomie konstytucjonalnym poskutkowały wzrostem współczynnika dzietności o blisko 0,2 punktu w przeciągu zaledwie 3 lat, co w obliczu trzech dekad stale pogorszającej się sytuacji demograficznej Węgier możemy uznać za znaczny sukces

Polityka prorodzinna po angielsku...

Liczba mieszkańców 2016: 65,058 mln

Prognoza 2060: 79,952 mln

(przyrost o 22,89%)

Współczynnik
dzietności
1,89
(2015)

Wprowadzenie
New Labour
Social Policy w
2002 r.

Wzmocnienie
istniejących rozwiązań
systemowych oraz
motywowanie
pracodawców do
wspierania swoich
pracowników
wychowujących dzieci

Czy wiesz, że...

... w 2014 roku współczynnik dzietności wśród kobiet urodzonych w Wielkiej Brytanii wynosił 1,76, a wśród kobiet urodzonych poza Wielką Brytanią, ale zamieszkujących ten kraj wynosił 2,09

Źródło: Eurostat

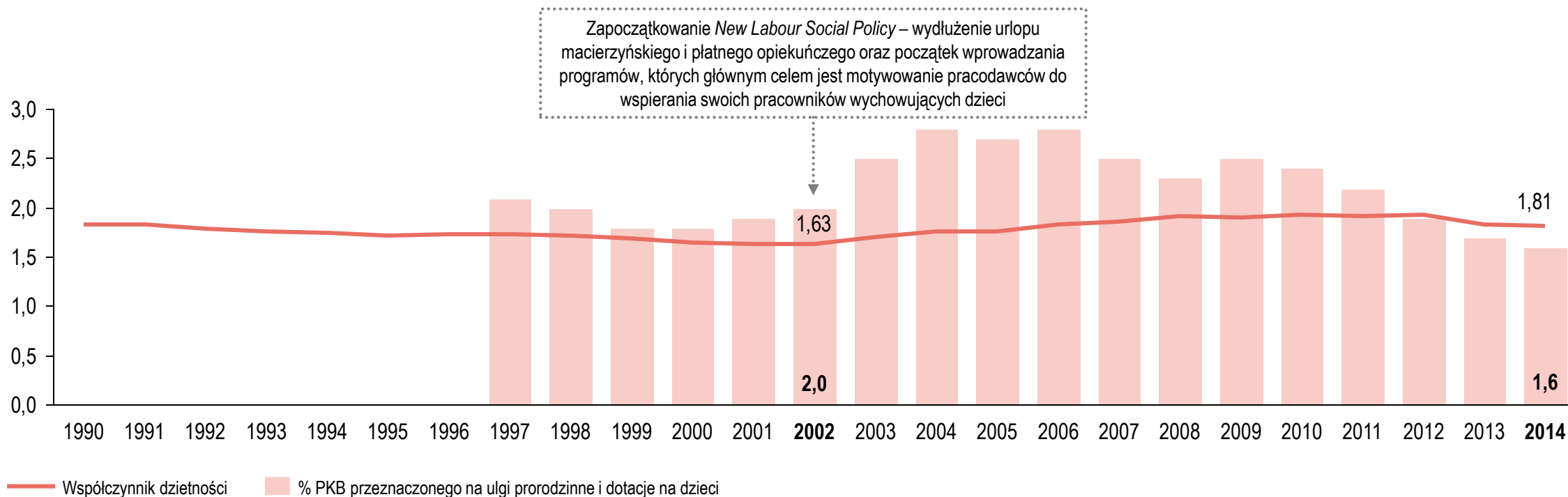
PwC

Zahamowanie trendu spadkowego poprzez wprowadzenie kompleksowych rozwiązań:

- W latach 90 XX w. następował spadek dzietności
- Wzrost nakładów na politykę prorodzinną oraz wprowadzenie systemowych zmian w polityce prorodzinnej korelowało ze wzrostem współczynnika dzietności od 2003 r.
- Poza wydłużeniem urlopu macierzyńskiego i opiekuńczego, zainicjowano programy zachęcające pracodawców do m.in. uelastyczniania form zatrudniania pracowników wychowujących dzieci czy też wprowadzono korzyści emerytalne dla osób opiekujących się dziećmi

Współczynnik dzietności w Wielkiej Brytanii w porównaniu do % PKB przeznaczanego na ulgi prorodzinne i dotacje na dzieci

Wnioski:

- Kompleksowe oraz konsekwentne działania władz państwowych nakierowane na aktywne wspieranie rodzin wychowujących dzieci dały wymierne efekty w postaci zahamowania spadku współczynnika dzietności, a potem także wzrostu tego współczynnika (z 1,63 w 2002 r. do 1,92 w 2012 r.)
- W ostatnich latach następuje spadek wydatków na politykę prorodzinną oraz ograniczenie dostępu do świadczeń socjalnych dla imigrantów co mogło spowodować stopniowy spadek współczynnika dzietności (o 0,11 punktu w latach 2012 – 2014)

Francuski przepis na dzietność...

Liczba mieszkańców 2016: 66,662 mln

Prognoza 2060: 75,599 mln

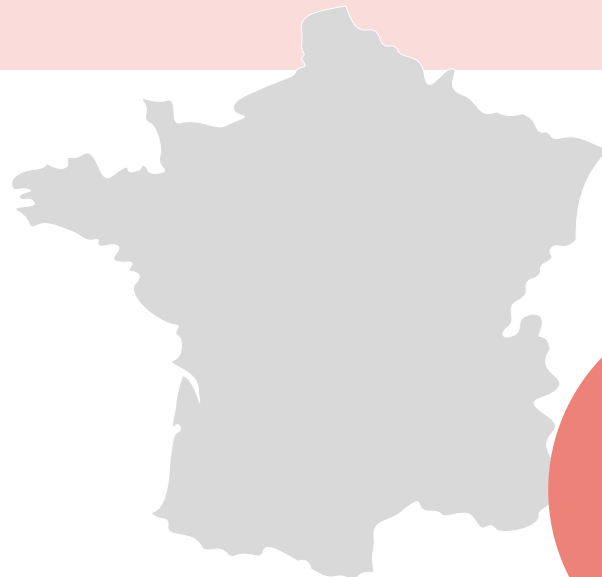
(wzrost o 13,4%)

Współczynnik
dzietności
2,08
(2015)

Posiadanie większej
liczby dzieci się
opłaca

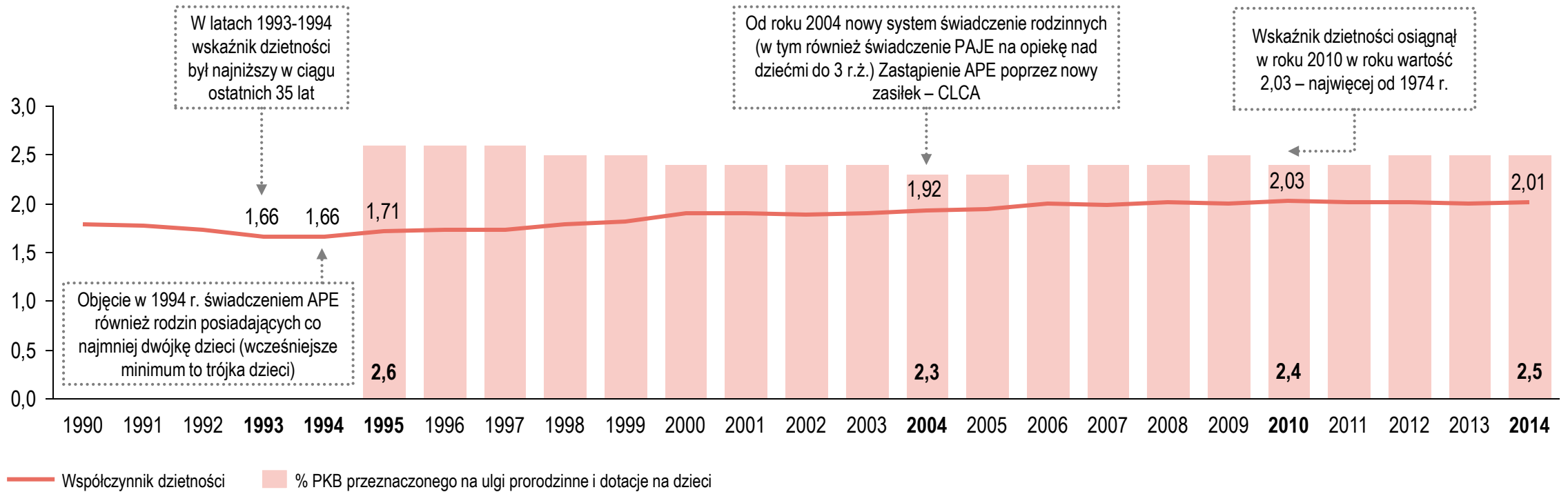
Siłą francuskiej
polityki prorodzinnej
jest stosowanie
rozwiązań
systemowych

Odwrócony trend spadkowy:

- Zmiany społeczne w drugiej połowie XX wieku spowodowały zmiany w strukturze rodziny
- W latach 70. i 80. XX w. ciągle występowała tendencja spadkowa wskaźnika dzietności
- Dostosowanie polityki prorodzinnej do nowej rzeczywistości, czyli uwzględnienie zwiększonej liczby rozwodów i większej ilości osób samodzielnie wychowujących dzieci, miało wpływ na zwiększenie dzietności we Francji
- Państwo francuskie od wielu lat wspiera rodziny i dzieci na różne sposoby i konsekwentnie reformuje system tak, aby pasował on do realiów

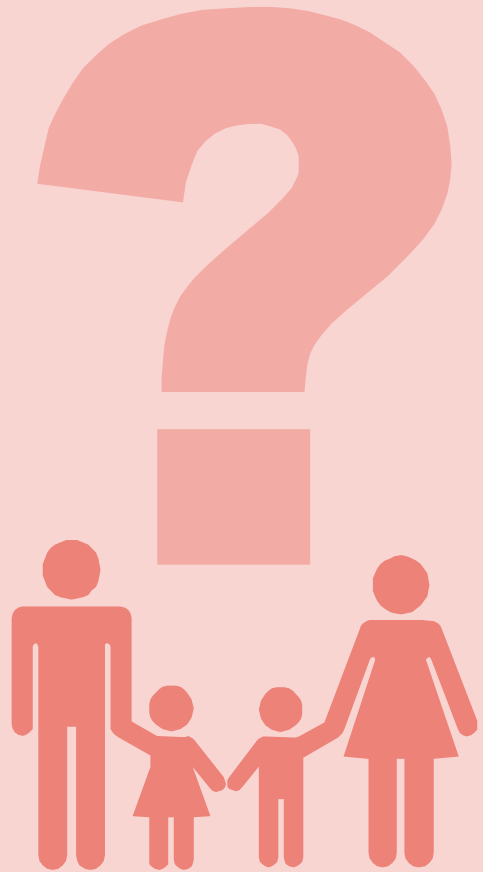
Współczynnik dzietności we Francji w porównaniu do % PKB przeznaczanego na ulgi prorodzinne i dotacje na dzieci

Wnioski:

- We Francji udało się odwrócić tendencję spadkową współczynnika dzietności z lat 70-80 XX w. W dużej mierze pomogło w tym dostosowanie instrumentów polityki prorodzinnej do nowych realiów
- Konsekwentnie reformowane świadczenia rodzinne również mają wpływ na zwiększony współczynnik dzietności
- Wysoki współczynnik dzietności sprawi w przyszłości, że Francja stanie się największym państwem Unii Europejskiej nie tylko pod względem powierzchni, ale również pod względem ludności

Czy wszędzie to działa?

Starzejące się Niemcy...

Liczba mieszkańców 2016: 82,162 mln

Prognoza 2060: 71,022 mln

(spadek o 13,6%)

Współczynnik
dzietności
1,44
(2015)

Niemcy mimo wysokich
nakładów na politykę
prorodziną, borykają
się od wielu lat z bardzo
niskim współczynnikiem
dzietności

Niemcy wydają na
politykę rodzinną
średnio 45 mld EUR
rocznie co stanowi
drugi wynik w UE

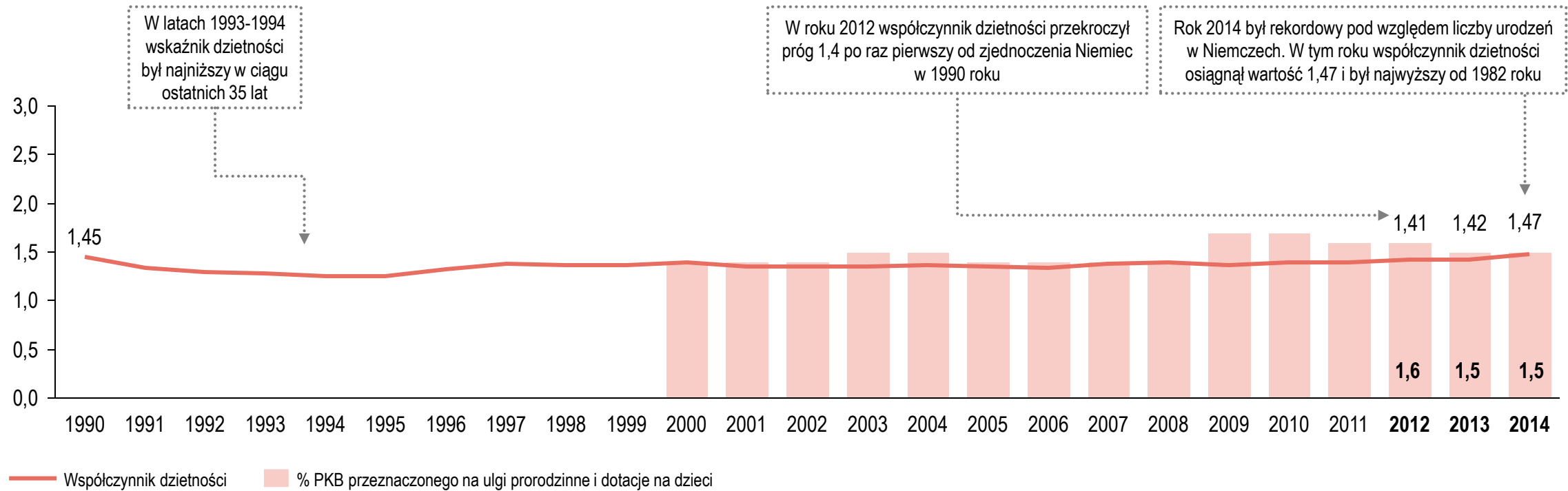

Wysokie nakłady, niska dzietność:

- Niemcy od dłuższego czasu zmagają się z bardzo niskim przyrostem naturalnym
- Polityka prorodzinna w Niemczech zdaje się być mało efektywna
- Niemcy charakteryzują się postępującym starzeniem społeczeństwa co niekorzystnie wpływa na piramidę demograficzną tego społeczeństwa
- W ostatnim czasie widać pozytywny trend skutkujący wzrostem współczynnika dzietności, lecz ciężko stwierdzić na ile ten wzrost będzie stabilny i trwały

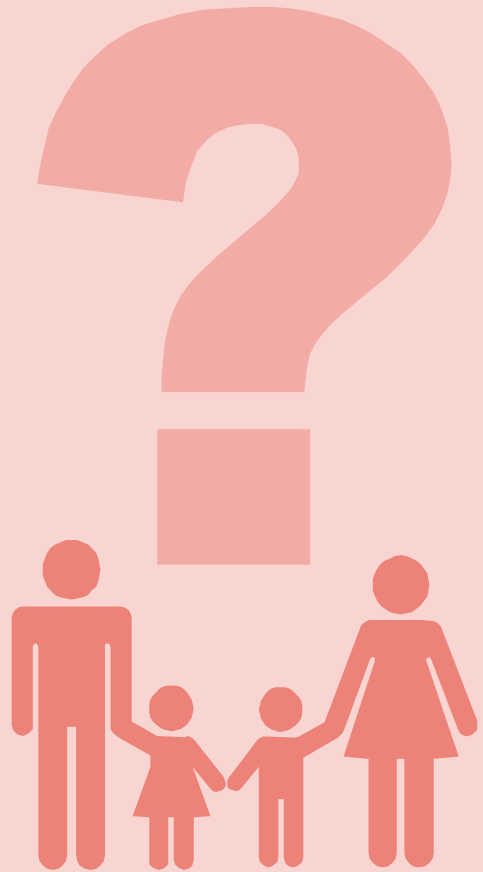
Współczynnik dzietności w Niemczech w porównaniu do % PKB przeznaczanego na ulgi prorodzinne i dotacje na dzieci

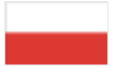

Wnioski:

- Nakłady na politykę prorodziną w Niemczech są dosyć duże, lecz w porównaniu do wielkości gospodarki nie są one, aż tak duże jak w pozostałych krajach
- Niemcy od dłuższego czasu zmagają się z niskim wskaźnikiem dzietności i związku z tym niemiecka polityka prorodzinna może wymagać reformy
- W ostatnim czasie widać wzrost wskaźnika dzietności, lecz ciężko stwierdzić na ile ta tendencja jest trwała. Eksperci przyznają, że sytuacja demograficzna Niemiec może się jeszcze pogorszyć

A jak na tle Europy wypada Polska?

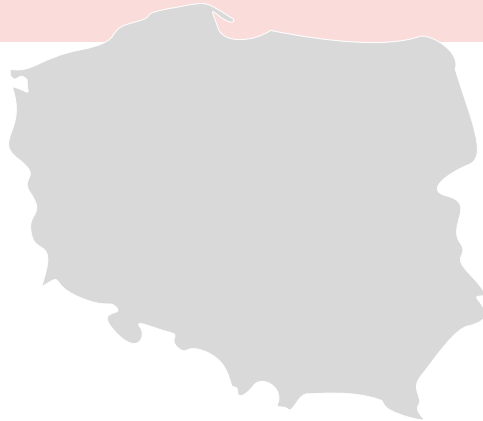

Polska

Liczba mieszkańców 2016: 38,490 mln

Prognoza 2060: 33,294 mln

(spadek o 13,5%)

Współczynnik
dzietności
1,33
(2015)

A współczynnik
dzietności wśród
Polek mieszkających
w Wielkiej Brytanii
wynosi 2,13

Czy wiesz, że...

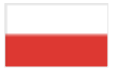
... wg danych CIA World Factbook za 2015 rok, Polska ze współczynnikiem dzietności wynoszącym 1,33 zajęła 216 miejsce na 224 zbadane kraje...

Źródło: Eurostat

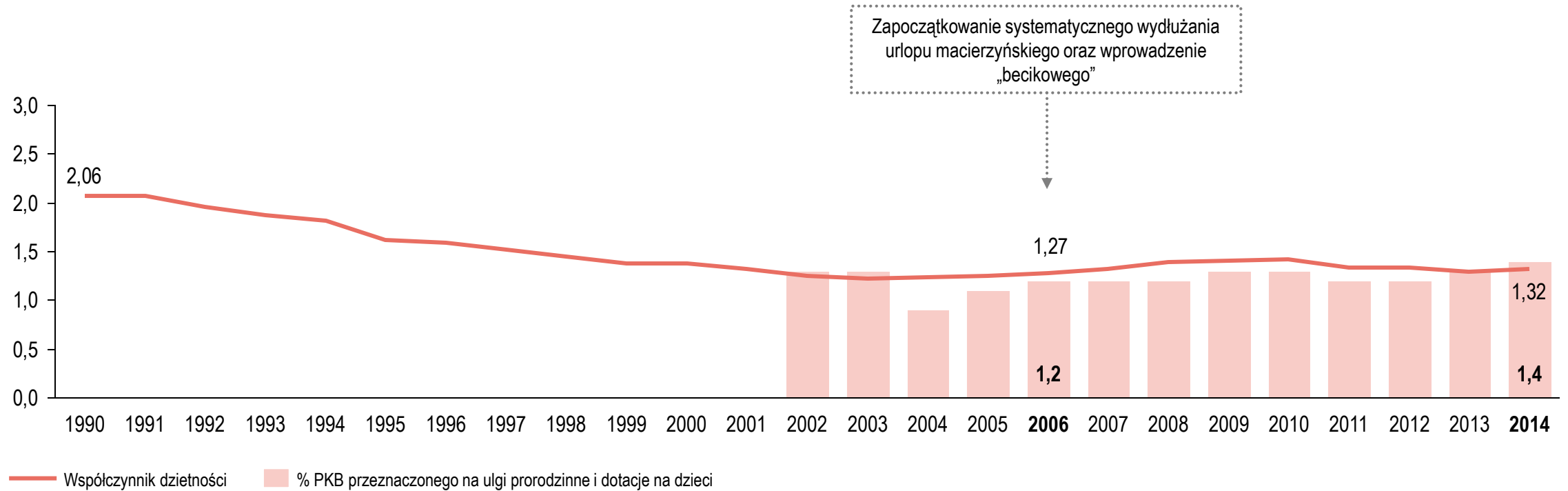
PwC

Kryzys dzietności w Polsce i próby zahamowania trendu spadkowego:

- Lata 90 XX wieku i początek XXI wieku to dynamiczny spadek dzietności, który korelował m.in. z systematycznym skracaniem urlopu macierzyńskiego
- Od początku XXI wieku współczynnik dzietności utrzymuje się na stałe niskim poziomie wahającym się między 1,2 – 1,4. Ponadto, w latach 2004 – 2014 Polska średnio przeznaczala na politykę prorodinną około 1,2% PKB co stanowiło 21 wynik spośród krajów UE
- W ostatnich latach wprowadzano zmiany w zakresie polityki prorodzinnej – od 2006 r. systematycznie wydłużano urlopy macierzyńskie, wprowadzano nowe świadczenia pieniężne, takie jak m.in. „becikowe” i „500+”, a także wspierano młode rodziny przy zakupie mieszkań w ramach programu „Mieszkanie dla młodych”

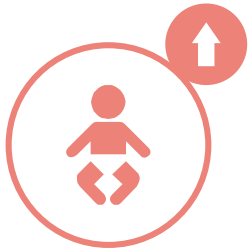
Współczynnik dzietności w Polsce w porównaniu do % PKB przeznaczanego na ulgi prorodzinne i dotacje na dzieci

Wnioski:

- Wprowadzanie doraźnych zmian w ostatnich latach w połączeniu z nieznacznym wzrostem nakładów na politykę prorodziną (z 0,9% PKB w 2004 r. do 1,4% PKB w 2014 r.) w minimalnym stopniu wpłynęło na dzietność w Polsce (wzrost z 1,22 w 2003 r. do 1,41 w 2010 r., potem jednak niewielki spadek do poziomu 1,32 w 2014 r.)
- Jeden z najniższych współczynników dzietności w Europie wskazuje na nieskuteczność dotychczasowych rozwiązań oraz potrzebę kompleksowego podejścia do kwestii polityki prorodzinnej

Porcja danych z GUS za pierwsze półrocze 2016...demograficzne przyspieszenie

W pierwszym półroczu 2016 r. urodziło się 191 tys. dzieci (wzrost aż o 10 tys. w stosunku do pierwszego półrocza 2015, w którym tych urodzeń było 181,1 tys. i o 8,7 tys. więcej niż w pierwszym półroczu 2014 r., w którym urodzeń było 183,3 tys. urodzeń)

W pierwszym półroczu 2016 liczba zawartych małżeństw to 74 tys. (wzrost o 5,2 tys. w stosunku do pierwszego półrocza 2015, w którym liczba zawartych małżeństw wynosiła 68,8 tys. i o 7 tys. więcej niż w pierwszym półroczu 2014, w którym liczba zawartych małżeństw wynosiła 67 tys.)

W pierwszym półroczu 2016 r liczba rozwodów wynosiła 32,5 tys. (spadek o 3,4 tys. w stosunku do pierwszego półrocza 2015 gdzie liczba rozwodów wynosiła 35,9 tys. i o 1,9 tys. mniej niż w pierwszym półroczu 2014 r., w którym liczba rozwodów wynosiła 34,4 tys.)

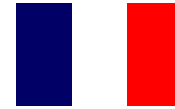
Kierunek dla Polski – rozwiązania systemowe

- Przykład **Irlandii** utwierdza w przekonaniu, że zmiany strukturalne, zapewniające długotrwałą stabilność i bezpieczeństwo przynoszą dużo większe korzyści niż rozwiązania doraźne
- **Trójstronnie negocjowane paki społeczne** zapewniają swoim obywatelom bezpieczeństwo we wszystkich aspektach społecznych, sprawdzając się lepiej niż jednostronne podejście uwzględniające wyłącznie kosztowne świadczenia socjalne

Przykład **Węgier** pokazuje, że skuteczna, kompleksowa reforma polityki prorodzinnej **niezależniona od zawirowań na scenie politycznej** zapewnia swoim obywatelom stabilność i pewność, która bezpośrednio przekłada się na wzrost wskaźnika dzietności

Polityka prorodzinna we **Francji** od zawsze znajdowała się w **centrum polityki społecznej**, co potwierdza najwyższy spośród współczynników dzietności w Europie. Ilość świadczeń i rozwiązań dedykowanych rodzinom wielodzietnym sprawia, że posiadanie dużej liczby dzieci się opłaca

Wielka Brytania, dzięki wprowadzeniu szeregu **kompleksowych zmian** w zakresie polityki prorodzinnej, posiada jedno z najlepszych perspektyw demograficznych w Europie. O skuteczności świadczy fakt, że współczynnik dzietności Polek mieszkających w Wielkiej Brytanii jest dużo wyższy niż tych które pozostały w kraju

Dziękujemy za uwagę

Kontakty:

**Tomasz
Barańczyk**
Partner

tel.: +22 746 4852
tomasz.baranczyk@pl.pwc.com

**Joanna
Narkiewicz-
Tarłowska**
Dyrektor

tel.: +22 746 4764
joanna.narkiewicz-tarlowska@pl.pwc.com

**Iwona
Boniecka**
Starszy
Konsultant

tel.: +22 746 4699
iwona.boniecka@pl.pwc.com

Kwoty łącznego wsparcia badanej rodziny w 2016 w krajach UE

Opieka nad dziećmi a emerytura w wybranych krajach UE

Polityka prorodzinna (Irlandia, Węgry, Francja, Wielka Brytania, Niemcy, Polska)

Zasiłek rodzinny

Becikowe

Ulga na dzieci – odliczenie od dochodu

Ulga na dzieci – odliczenie od podatku

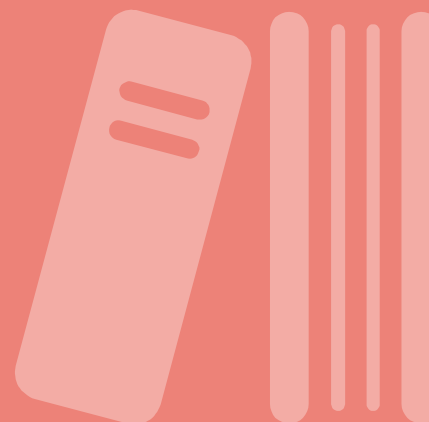
Odliczenie wydatków

Iloraz rodzinny

Preferencyjne rozliczenie z małżonkiem, z dzieckiem

Urodzenia dzieci ze względu na kolejność urodzenia w rodzinie w wybranych krajach UE

Aneks

pwc

Łączne wsparcie badanej rodziny (patrz: założenia, slajd 3.) w poszczególnych państwach UE (w EUR) w 2016 r.

Lp	Państwo UE	Oszczędności na ulgach	Świadczenia prorodzinne	Łączne wsparcie państwa UE w EUR	Łączne wsparcie państw UE w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia pary
1.	Luksemburg	703,8	6600	7304	6,4%
2.	Francja	5220	1552	6772	13,7%
3.	Niemcy	2723	2280	5003	5,9%
4.	Austria	420	4538	4958	9,5%
5.	Belgia	977	3150	4127	5,3%
6.	Dania	0	3399	3399	2,9%
7.	Irlandia	0	3360	3360	4,6%
8.	Szwecja	0	2832	2832	3,5%
9.	Finlandia	86	2419	2505	3,0%
10.	Wielka Brytania	0	2300	2300	3,2%
11.	Słowenia	1174	822	1996	5,3%
12.	Węgry	946	1006	1952	10,1%
13.	Polska	509	1374	1883	8,5%
14.	Portugalia	1625	0	1625	6,4%

Lp	Państwo UE	Oszczędności na ulgach	Świadczenia prorodzinne	Łączne wsparcie państwa UE w EUR	Łączne wsparcie państw UE w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia pary
15.	Estonia	370	1200	1570	6,1%
16.	Włochy	1430	0	1430	2,4%
17.	Chorwacja	1414	0	1414	5,7%
18.	Łotwa	911	410	1321	6,7%
19.	Czechy	1126	0	1126	4,8%
20.	Słowacja	514	564	1078	5,4%
21.	Holandia	1033	0	1033	1,4%
22.	Hiszpania	970	0	970	1,9%
23.	Malta	0	900	900	2,6%
24.	Cypr	0	760	760	1,6%
25.	Rumunia	43	448	491	3,4%
26.	Litwa	432	0	432	2,4%
27.	Grecja	0	320	320	2,0%
28.	Bułgaria	20,5	0	20,5	0,2%

Łączne wsparcie państw EU | Średnia: **2 246 euro**

Źródło: Analiza własna PwC (na podstawie symulacji)

Opieka nad dziećmi a emerytura w krajach UE

...jako element polityki prorodzinnej

Przykładowe narzędzia

Podniesienie wysokości emerytury rodziców (np. Francja)

Wydłużenie okresu składkowego dla rodziców (np. Francja, Wielka Brytania, Szwecja)

Skrócenie wieku emerytalnego w zależności od ilości posiadanych dzieci (np. Węgry, Estonia, Słowenia)

Opieka nad dziećmi a emerytura

Francja

Współczynnik
dzietności
2,08

⚠ Podniesienie emerytury na wychowywanie dużej liczby dzieci

Co do zasady wychowywanie trojga dzieci oznacza podniesienie wysokości emerytury o 10 proc., narodziny każdego kolejnego dziecka powoduje dodatkowy wzrost świadczenia o 5 proc. (ogółem przyrost nie może przekroczyć 30 proc. pierwotnej kwoty).

⚠ Wydłużenie okresu składkowego dla rodziców, których praca polega na wychowywaniu swych dzieci

Możliwość uznania za okres pracy (doliczenia do kwartałów) czasu poświęconego przez rodziców na opiekę nad małym dzieckiem. W przypadku urlopu rodzicielskiego, ilość kwartałów obliczana jest proporcjonalnie do czasu, na który został on przyznany. Ponadto kobiecie za każde urodzone dziecko doliczane są 4 kwartały (istnieje możliwość doliczenia kolejnych 4 w przypadku konieczności rezygnacji z pracy w celu wychowania dziecka do lat 4-ech).

⚠ Opłacanie składki emerytalnej

Zapewnione jest każdemu, kto decyduje się na korzystanie z 3-letniego urlopu wychowawczego. Dzięki temu rodzic nie będzie w przyszłości otrzymywał niższego świadczenia emerytalnego niż pracownicy, którzy nie mieli przerwy w karierze zawodowej.

Opieka nad dziećmi a emerytura

Wielka
Brytania

Współczynnik
dzietności
1,89

Państwo może pokrywać składki za osobę, która wychowuje dzieci (do 12 roku życia) i jest zarejestrowana w celu otrzymania zasiłku na dzieci (tzw. „child benefit”). Ten okres ze względu na to, że państwo może partycypować w opłacaniu składek, jest „okresem składkowym”. Minimalny okres składkowy („qualifying years”) **wynosi 10 lat.** Trzeba jednak nadmienić, że kwota „new state pension” wynosi zaledwie 155 funtów tygodniowo **przy założeniu** pełnej liczby lat składkowych (35). Krótszy okres oznacza proporcjonalnie niższe uposażenie.

⚠ Warto zaznaczyć, że nie są to udogodnienia „stricte” rodzicielskie, ponieważ **składki mogą być opłacane też za babcię albo innego członka rodziny dziecka, który się nim zajmuje** gdy rodzice/rodzic pracują/e.

⚠ W związku z tym **przy 10-letnim stażu pracy i wychowywaniu nawet 1-go dziecka można zgromadzić składki wystarczające do zapewnienia emerytury.**

Okres opieki nad dzieckiem może być wliczony do okresu wychowawczego

**Od 6 kwietnia 2016 zmieniły się w zasady emerytalne w Wielkiej Brytanii (od tego czasu dla osób przechodzących od tego dnia na emeryturę) jest jeden system zwany „new state pension” (brak podziału na system podstawowy i dodatkowy)*

Opieka nad dziećmi a emerytura

Szwecja

Współczynnik
dietetności
1,88

Trzy alternatywne sposoby zabezpieczeń emerytalnych z budżetu państwa:

- 1 Składka emerytalna odprowadzana jest od kwoty wynagrodzenia uzyskiwanego przed rozpoczęciem opieki
- 2 ⚠ Dla kobiet, które w momencie zajścia w ciążę uzyskiwały niski dochód lub nie podejmowały pracy zawodowej (z powodu kontynuacji edukacji na uczelni wyższej) podstawą obliczenia składki jest 75% średniego krajowego wynagrodzenia
- 3 Dla kobiet, które nie rezygnują z prowadzenia działalności zawodowej i kontynuują ją w mniejszym wymiarze czasowym (np. ¼ etatu) – konto emerytalne zostaje zasilone jednorazowo dodatkową kwotą bazową

Systemowe wliczanie czasu poświęconego na opiekę nad dziećmi do podstawy emerytury matki

Opieka nad dziećmi a emerytura

Wiek emerytalny ulega skróceniu wraz z wychowywaniem większej liczby dzieci

Węgry

Możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę dla kobiet, które wychowywały **pięcioro lub więcej dzieci**. W takiej sytuacji, minimalny wymagany staż pracy tych kobiet jest obniżany o jeden rok za każde dziecko, maksymalnie o 7 lat.

Współczynnik
dzietności

1,43

Estonia

Za wychowywanie przynajmniej:

- **Pięciorga lub więcej dzieci lub dziecka niepełnosprawnego** – prawo do pobierania emerytury na 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego
- **Czwórki dzieci** – na 3 lata przed osiągnięciem wieku emerytalnego
- **Trójki dzieci** – na 1 rok przed osiągnięciem wieku emerytalnego

Współczynnik
dzietności

1,59

Słowenia

Za opiekę nad dzieckiem w pierwszym roku życia dziecka wiek emerytalny ulega skróceniu wraz z wychowywaniem większej liczby dzieci:

- 1 dziecko – o 6 m-cy
- 2 dzieci – o 16 m-cy
- 3 dzieci – o 26 m-cy
- 4 dzieci – o 36 m-cy
- 5 lub więcej dzieci – o 48 m-cy

Współczynnik
dzietności

1,34

Opieka nad dziećmi a emerytura

Analiza prorodzinnych rozwiązań emerytalnych w krajach UE prowadzi do wniosku, że istotnie jest:

Całościowe spojrzenie na sytuację kobiety, która godzi pracę zawodową z posiadaniem dzieci, tj. przede wszystkim ochrona polegająca na uwzględnieniu czasu poświęconego na opiekę nad dziećmi w systemie emerytalnym

Możliwość finansowania składek na ubezpieczenie społeczne przez państwo nie tylko osobom obcym zatrudnionym do opieki nad dzieckiem ale włączenie do takiego programu również członków rodziny, np. dziadków dziecka

Irlandia zielona wyspa dla rodzin...

Rozbudowany system ulg podatkowych

Ulgi podatkowe (Personal TAX Credit) – zastępują kwotę wolną od podatku

Możliwość odliczenia od podatku **3,3 tys. euro** (1,65 tys. euro i dodatkowo 1,65 tys. euro gdy osoba jest zatrudniona na umowie o pracę).

Ulga małżeńska

Dla małżeństw, w których jeden z małżonków zarabia więcej niż 43 tys. euro rocznie, a drugi mniej, najkorzystniejszym rozwiązaniem jest przeniesienie większej ilości dopuszczalnego dochodu na jednego ze współmałżonków. Z kolei w przypadku aktywności zawodowej tylko jednego z małżonków, istnieje prawo do przeniesienia zarówno progu podatkowego, jak i ulg podatkowych na jednego z małżonków

Ulga dla osób samotnie wychowujących dzieci – 3,3 tys euro rocznie

Dodatkowa ulga dla małżonków – 810 euro rocznie – odliczenie od podatku

Ulga dla rodziców wychowujących dzieci niepełnosprawne

+ Przy 20% podatku oznacza to, że dochody w wysokości 16,5 tys. euro są zwolnione z podatku (stanowią one 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia)

Świadczenia dla rodzin wypłacane bezpośrednio

Przykładowe świadczenie na dzieci:

Zasiłek na dziecko (w wieku do 16 lat bezwarunkowo, a do 18 r.ż. pod warunkiem pobierania nauki w pełnym wymiarze lub w przypadku dziecka niepełnosprawnego). Od 135 euro przy jednym dziecku do 1 080 euro przy ósemce dzieci na m-c.

Pracodawca wspólnie odpowiedzialny za kształtowanie warunków życia rodzin

Wysokość zasiłku macierzyńskiego wynosi 80% pensji. Pracodawca może zobowiązać się jednak do opłacania różnicy pomiędzy wysokością zasiłku macierzyńskiego a pensją, tak aby wysokość świadczenia wynosiła 100%.
Możliwość korzystania z dodatkowych, bezpłatnych 16 tygodni urlopu macierzyńskiego. Pracodawca może zobowiązać się do wypłaty dodatkowego świadczenia kobiecie także przez ten okres. Często stosowaną praktyką jest przyznawanie przez pracodawców, na podstawie umów cywilnych, dodatkowych urlopów ojcom.

Wsparcie dla rodzin uboższych

Zasiłki dla gospodarstw domowych o niskich dochodach:

Dodatek rodzinny „Family Income Supplement”

Zasiłki dla pracujących rodziców, które uzyskują niski dochód – jeśli tygodniowy dochód poniżej 400 euro – dodatkowe 14,90 euro na tydzień

Zasiłki mieszkaniowe „Rent supplement”

Dofinansowanie 66% kosztów posyłania dziecka do żłobka lub przedszkola.

Jak to działa na Węgrzech...

Ulgi podatkowe

Możliwość zmniejszenia podstawy opodatkowania:

Ok. 205 euro na każde dziecko (przy jednym bądź dwojce dzieci)

Ok. 680 euro na każde dziecko (przy co najmniej trójce dzieci)

+ Np. rodzina z trojgiem dzieci przy zarobkach w wysokości średniej uzyskiwanych przez oboje rodziców, nie płaci podatku dochodowego

Świadczenia dla rodzin wypłacane bezpośrednio

Przykładowe świadczenie na dzieci:

Miesięczny zasiłek przysługujący jednemu z rodziców:

Od około 40 do 50 euro na m-c – wysokość uzależniona od liczby dzieci.

Jednorazowe świadczenia po urodzeniu

Becikowe – ok. 220 euro przy urodzeniu jednego dziecka i ok. 300 euro w przypadku urodzenia bliźniaków

„Baby bond” – jednorazowe świadczenie, które jest wpłacane na specjalny rachunek bankowy utworzony przez rodziców na rzecz dziecka

Opieka nad dziećmi a emerytura

Możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę dla kobiet, które wychowywały pięcioro lub więcej dzieci. W takiej sytuacji, minimalny wymagany staż pracy tych kobiet jest obniżany o jeden rok za każde dziecko, maksymalnie o 7 lat.

Urlop macierzyński

24 tygodnie (4 tygodnie przed urodzeniem i 20 tygodni po urodzeniu albo 24 tygodnie po urodzeniu). W tym okresie kobieta zachowuje prawa do 70% poboru.

Kredyty mieszkaniowe dla młodych

System preferencyjnych kredytów mieszkaniowych dla młodych małżeństw. Państwo udziela gwarancji kredytowych osobom chcącym inwestować w budowę mieszkania lub domu wprowadzając ochronę przed skutkami utraty pracy (zakaz eksmisji na bruk za niespłacanie kredytu)

System urlopów rodzicielskich

System urlopów (GYES, GYED) – pozwalają jednemu z rodziców na opiekę nad dziećmi nawet do okresu ukończenia przez nie 10 roku życia.

Urlop i świadczenia GYES przysługują osobom nieubezpieczonym – do ukończenia 3 r.ż. (w pewnych przypadkach nawet do osiągnięcia wieku szkolnego (ciąża bliźniacza), 10 r.ż. (niepełnosprawność). Wsparcie niezależnie od dochodów, świadczenie ok. 92 euro na m-c – na każde dziecko. **Z tego pakietu mogą też korzystać dziadkowie jeśli sprawują opiekę nad dzieckiem w wieku od 1 do 2 lat.**

Wsparcie dla wychowania domowego GYED dla rodziców ubezpieczonych. Wsparcie GYED przysługuje po okresie urlopu macierzyńskiego rodzicom dzieci do 2 r.ż. Zasiłek wynosi 70% zarobków (z limitem do 476 euro na m-c). Z GYED może korzystać tylko jeden z rodziców. Dodatkowo możliwość skorzystania z GYES między 2 a 3 r.ż.

Udogodnienia przy zatrudnianiu matek po porodzie

! Zwolnienie pracodawcy z ubezpieczenia matki wracającej na rynek pracy po urlopach z GYES lub GYED przez okres dwóch lat.

W trzecim roku składka wynosi 12,5%, a nie 28%.

Francuski przepis na dietność...

Posiadanie dzieci się opłaca

Iloraz rodzinny – łączny dochód gospodarstwa domowego może zostać podzielony przez ilość jego członków

Podniesienie emerytury za wychowywanie dużej liczby dzieci, wydłużenie okresu składkowego i ubezpieczenie społeczne dla rodziców, których praca zawodowa polega na wychowywaniu dzieci

Wsparcie na dzieci nie tylko na etapie niemowlęcym – możliwe odliczenia

Opłaty ponoszone na opiekę nad dzieckiem (np. opłaty za przedszkola) w wysokości 50% kosztów, do kwoty 2,3 tys. euro

Kwoty mających częściowo pokryć koszty nauki dziecka w gimnazjum (61 euro rocznie), liceum (153 euro) i szkole wyższej (183 euro)

Wydatki na pomoc domową (asystenci wychowawczy) – 50% poniesionych kosztów do limitu 12 tys. euro rocznie (tzn. maksymalne odliczenie 6 tys. euro rocznie) lub do wys. 15 tys. euro za pierwszy rok zatrudnienia

Alimenty na dziecko i byłego małżonka – odliczane w całości

Nie tylko ulgi i świadczenia

Opieka zbiorowa – żłobki zespołowe, rodzinne, żłobki rodzicielskie, ogródki dziecięce, przedszkola pobytowe – finansowane częściowo ze środków publicznych, częściowo z zasiłków i częściowo z opłat rodziców

Urlopy rodzicielskie

Urlop macierzyński (podzielony na prenatalny i postnatalny) – uzależniony od liczby już posiadanych i mających się urodzić dzieci **Prenatalny** – od 6 tygodni do 24 tygodni, **Postnatalny** – od 10 do 24 tygodni

Urlop rodzicielski – przysługuje osobom pracującym przez co najmniej rok, uzależniony od liczby już posiadanych i mających się urodzić dzieci. Co do zasady można wziąć go na rok z możliwością jego dwukrotnego odnowienia.

Przejrzysty, uniwersalny system świadczeń rodzinnych

Świadczenia na dzieci

– od 130 do 160 euro na miesiąc

Świadczenia rodzinne

– od 169 do 182 euro na m-c przysługuje rodzinom z trójką dzieci (wiek: 3-21 lat) – kryterium dochodowe

Zryczałtowany dodatek

– 82 euro / miesiąc – z przynajmniej trójką dzieci

Becikowe – 923 euro na dziecko – kryterium dochodowe

Świadczenie dodatkowego wyboru typu aktywności

– dla osób, które zdecydują się na zaprzestanie lub ograniczenie pracy zawodowej z powodu pojawienia się dziecka (ok. 383 euro lub 566 euro na m-c gdy rodzina nie otrzymuje zasiłku podstawowego)

Jednorazowy zasiłek w związku z rozpoczęciem roku szkolnego

– od 350 euro do 388 euro – kryterium dochodowe

Dodatki mieszkaniowe – np. dla rodzin wielodzietnych (gdy związane z mieszkaniem opłaty przekraczają 20% ich dochodu)

Opieka nad dziećmi a emerytura

Co do zasady wychowywanie trojga dzieci oznacza podniesienie wysokości emerytury o 10 proc., narodziny każdego kolejnego dziecka powoduje dodatkowy wzrost świadczenia o 5 proc. (ogółem przyrost nie może przekroczyć 30 proc. pierwotnej kwoty.)

Możliwość uznania za okres pracy (doliczenia do kwartałów) czasu poświęconego przez rodziców na opiekę nad małym dzieckiem.

Polityka prorodzinna po angielsku...

Świadczenia dla rodzin wypłacane bezpośrednio

Przykładowe świadczenie na dzieci:

„Child benefit” – rodzinie z dwójką dzieci (4 i 8 lat), której średnie wynagrodzenie wynosi ok. 35 tys. euro przysługuje zasiłek ok. 2,1 tys. euro rocznie – powszechny charakter świadczenia

Kredyty podatkowe (w formie dodatków) na dziecko ok. 740 euro rocznie na rodzinę oraz ok 2,4 tys. euro na każde dziecko, lub kredyt podatkowy dla pracujących rodzin – kryterium dochodowe

Inne:

- do ok. 2 tys. euro rocznie dla samotnego rodzica,
- ok. 900 euro rocznie dla osoby pracującej ponad 30 godz. tyg.,
- do ok. 3 tys. rocznie dla niepełnosprawnych,
- ok. 2,2 tys. euro rocznie dla osób powyżej 50 roku życia

+ Zerowa stawka VAT na artykuły dziecięce

Urlopy rodzicielskie

Urlop macierzyński:

Maks. 52 tygodnie. W trakcie urlopu przysługuje świadczenie („Statutory Maternity Pay”) wypłacane przez 39 tyg. Przez pierwsze 6 tyg. Kobieta otrzymuje – 90% swojego wynagrodzenia. Przez kolejne 33 tyg. – 90% wynagrodzenia lub ok. 200 euro. tygodniowo

Urlop rodzicielski:

Dla rodziców dzieci urodzonych po 5 kwietnia 2015 – płatny dzielony urlop rodzicielski. W ramach urlopu oboje rodzice mogą sprawować opiekę nad dzieckiem przez okres do 52 tygodni. Może on być wykorzystywany na zmianę z wykonywaniem pracy. Warunkiem skorzystania jest rezygnacja przez matkę z urlopu macierzyńskiego.

Nie tylko świadczenia

Bogata oferta usług opiekuńczych: przedszkola rodzinne, rodzicielskie, zespołowe, pobytowe, ogródki dziecięce, autoryzowane opiekunki do dzieci. Dzieci 3- i 4-letnie – darmowa edukacja w niepełnym wymiarze godzin

Dziecięcy Fundusz Powierniczy – długoterminowe konto oszczędnościowe i inwestycyjne (jego wartość to początkowo 250 GBP (ok. 340 euro). Dziecko uzyskuje do niego dostęp po 18 r.ż.

Zapomoga szkolna wypłacana tygodniowo, ok. 40 euro – kryterium dochodowe

Pożyczka na rozwój kariery i pomocy finansowej – dla studentów i uczniów

Fundusz Świadczeń Socjalnych – gwarantuje zasiłek przystosowawczy dla osób opuszczających dom rodzinny i kontynuujących życie w społeczeństwie lub korzystających z programu przesiedleniowego

Pożyczka kryzysowa – dla rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji, powodującej zagrożenie zdrowia i bezpieczeństwa, np. w związku z nagłym wypadkiem lub katastrofą

Starzejące się Niemcy...

Ulgi podatkowe

Odliczenie od dochodu:
Maksymalnie 8652 euro – dla rodzin o niskich dochodach

Odliczenie kosztów edukacji

Odliczenie kosztów edukacji dzieci – rocznie przysługuje 924 euro. Taka kwota przypada na jedno dziecko powyżej 18 r.ż., które nie mieszka z rodzicami i się nadal uczy. Jeżeli dziecko uczy się za granicą kwota odliczenia może być niższa.

Ulga na dziecko

Kinderfreibetrag:
- Odliczenie od dochodu w wysokości 302 euro miesięcznie dla osoby rozliczającej się samodzielnie albo 604 euro w przypadku wspólnego rozliczenia – odliczenie od dochodu
- Przysługuje na każde dziecko, które nie ukończyło 18 r.ż. (25 r.ż. w przypadku, gdy dziecko kontynuuje naukę albo bez limitu wiekowego w przypadku niepełnosprawności dziecka)

Zasiłek na dziecko

Kindergeld:
- 190 euro na pierwsze i drugie dziecko, 196 euro na trzecie i 221 euro na czwarte i kolejne dziecko.
- Miesięczne świadczenie wypłacane na każde niepełnoletnie lub studiujące dziecko. Świadczenie jest wolne od podatku. Wyklucza korzystanie z „Kinder- freibetrag”

Urlopy macierzyńskie i rodzicielskie

Urlop macierzyński w wymiarze 14 tygodni (98 dni) – 6 tygodni przysługuje przed porodem, a 8 tygodni jest do wykorzystania już po urodzeniu dziecka. Urlop macierzyński jest pełnopłatny i jest finansowany głównie przez pracodawcę.

Urlop rodzicielski przysługuje po zakończeniu urlopu macierzyńskiego i trwa do trzech lat (rodzice mogą przebywać na urlopie jednocześnie), lecz po dwóch latach można wykorzystać pozostałe 12 miesięcy do ukończenia przez dziecko 8 r.ż.

Opieka nad dziećmi a emerytura

W Niemczech jest naliczane co najmniej trzy lata okresu wychowania dzieci tak, jak okres składkowy pracownika o przeciętnym dochodzie.

Niepracującą żonę i dzieci obejmuje bezskładkowe ubezpieczenie w ramach ustawowego ubezpieczenia chorobowego oraz ubezpieczenia pielęgnacyjnego.

Dodatkowe świadczenia

Świadczenie dla rodziców samotnie wychowujących dzieci – rodzice samotnie wychowujący dzieci otrzymują dodatkowo 100 euro

Jak to wygląda w Polsce...

Ulgi podatkowe

Możliwość pomniejszenia podatku należnego:

- Ok. 259 euro rocznie na pierwsze dziecko (w przypadku posiadania tylko jednego dziecka obowiązuje kryterium dochodowe)
- Ok. 259 euro rocznie na drugie dziecko
- Ok. 465 euro rocznie na trzecie dziecko
- Ok. 628 euro rocznie na czwarte i każde kolejne dziecko

Świadczenia dla rodzin wypłacane bezpośrednio

Przykładowe świadczenie na dzieci:

- „500+” – ok. 116 euro miesięcznie na każde dziecko (na pierwsze dziecko przysługuje w przypadku spełnienia kryterium dochodowego)
- Zasiłek rodzinny** – ok. 21 euro miesięcznie na dziecko do ukończenia 5 roku życia, ok. 27 euro miesięcznie na dziecko między 6, a 18 rokiem życia oraz ok. 30 euro miesięcznie na dziecko między 19, a 24 rokiem życia. Istnieje również możliwość ubiegania się o pewne dodatki do zasiłku
- „**Becikowe**” – ok. 233 euro na dziecko (jednorazowe świadczenie, przysługuje w przypadku spełnienia kryterium dochodowego)

Kredyty mieszkaniowe dla młodych

Program „**Mieszkanie dla młodych**” polega na dofinansowaniu przez Państwo wkładu własnego przy zakupie mieszkań. Możliwość skorzystania z programu oraz wysokość dofinansowania zależy od spełnienia określonych kryteriów. Program ma obowiązywać do 2018 r.

System urlopów macierzyńskich i rodzicielskich

Podstawowy urlop macierzyński trwa **20 tygodni** (z tego 6 tygodni może być wykorzystane jeszcze przed porodem). Od 2 stycznia 2016 roku dodatkowy urlop macierzyński został połączony z urlopem rodzicielskim, który od tego momentu trwa od 32 do 34 tygodni (w zależności od liczby urodzonych dzieci) i może być wykorzystany bezpośrednio po urlopie macierzyńskim. Za pierwsze 26 tygodni urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego przysługuje zasiłek w wysokości 100% podstawy wymiaru opłacanych składek, a za pozostały okres 60% podstawy wymiaru (alternatywnie, na wniosek można otrzymywać 80% za cały okres urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego)

Opieka nad dziećmi a emerytura

Kobiety poświęcające swój czas na wychowaniu dzieci w ramach urlopu wychowawczego mogą liczyć na korzystniejszą metodę naliczania przyszłej emerytury

Dodatkowe świadczenia

Program „**Karta Dużej Rodziny**” – przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci. Posiadacze karty mogą korzystać ze zniżek za korzystanie z usług oferowanych przez instytucje publiczne oraz prywatnych przedsiębiorców biorących udział w programie

Popularne świadczenia na dzieci

Zasiłek rodzinny

„Becikowe”

Ulgi podatkowe i inne odliczenia

Ulgi na dzieci

Odliczenie wydatków

Zasitek rodzinny – wybrane przykłady

Niezależne od dochodów

Luksemburg	3 180 – 3 780 euro na dziecko (265 – 315 euro / mies.)	1,61	Współczynnik dzietności
Niemcy	2 280 – 2 652 euro na dziecko (190 – 221 euro / mies.)	1,44	
Irlandia	1 680 euro na dziecko (140 euro / mies.)	1,99	
Szwecja	1 320 euro na dziecko (110 euro / mies.)	1,88	
Austria	2 040 – 3 252 euro na dziecko (170 – 271 euro / mies.)	1,46	

Belgia	1 104 – 3 048 euro na dziecko (92 – 254 euro / mies.)	1,78	Współczynnik dzietności
Słowacja	288 – 420 euro na dziecko (24 – 35 euro / mies.)	1,39	
Łotwa	132 – 408 euro na dziecko (11 – 34 euro / mies.)	1,50	
Węgry	503 euro na dziecko (42 euro / mies.)	1,43	

Pozostałe państwa: Wielka Brytania, Holandia

Zasiłek rodzinny – wybrane przykłady

Zależne od dochodów

Francja*	0 – 2 004 euro na dziecko* (0 – 167 euro / mies.)	2,08	Współczynnik dzietności
Dania	504 – 2 400 euro na dziecko (42 – 200 euro / mies.)	1,73	
Cypr	0 – 1 680 euro na dziecko (0 – 140 euro / mies.)	1,46	
Estonia	600 – 1 200 euro na dziecko (50 – 100 euro / mies.)	1,59	

Polska**	0 – 1 380 euro na dziecko (0 – 115 euro / mies.)	1,33	Współczynnik dzietności
Litwa	180 – 348 euro na dziecko (15 – 29 euro / mies.)	1,59	
Grecja	0 – 480 euro na dziecko (0 – 40 euro / mies.)	1,42	
Bułgaria	228 – 300 euro na dziecko (19 – 25 euro / mies.)	1,45	

+ Przy Francji: wiele innych dodatków!

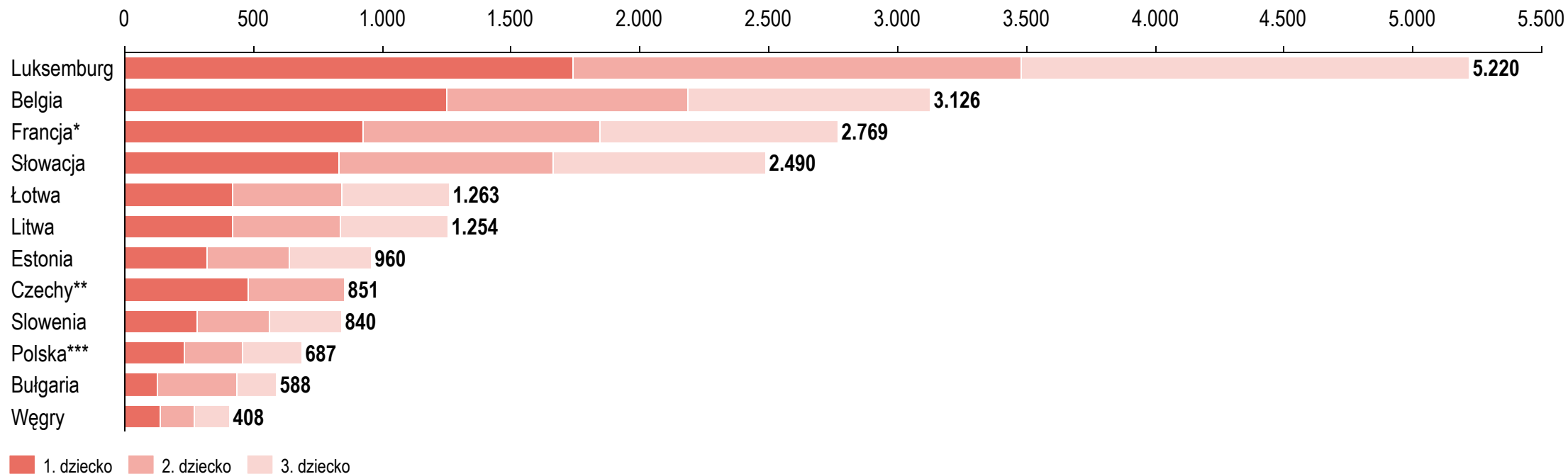
*od drugiego dziecka, wysokość zasiłku uzależniona od dochodu. Do najwyższego wymiaru zasiłku uprawnione rodziny z dwojgiem dzieci których dochód nie przekroczył ok. 67 tys euro.

Pozostałe państwa: Malta, Słowenia

**na każde dziecko (na pierwsze dziecko przysługuje w przypadku spełnienia kryterium dochodowego tj. miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę nie przekracza 800 zł (ok. 183 euro) lub 1 200 zł (ok. 275 euro) w przypadku gdy jedno z dzieci jest niepełnosprawne

„Becikowe za urodzenie”

„Becikowe” w państwach Unii Europejskiej (w EUR)

* Przyznanie becikowego uzależnione jest od uzyskiwanych dochodów. W rodzinie, w której obydwaj rodzice pracują, próg po przekroczeniu którego świadczenie nie przysługuje wynosi 45 933 euro

** Świadczenie przyznawane do pewnego progu dochodowego (przysługuje tylko na pierwsze i drugie dziecko).

*** Dochód na członka rodziny nie może przekroczyć 1 992 zł (ok. 456 euro)

Źródło: Analiza własna PwC

Ulga na dzieci – odliczenie od dochodu

Odliczenie od dochodu

Niemcy

od 7 248 EUR za jedno
do 36 240 EUR za piętkę dzieci

Słowenia

od 2 437 EUR za jedno
do 23 650 EUR za piętkę dzieci

Hiszpania

od 2 400 EUR za jedno
do 18 100 EUR za piętkę dzieci

Belgia

od 1 520 EUR za jedno
do 15 660 EUR za piętkę dzieci

Chorwacja

od 2 064 EUR za jedno
do 13 208 EUR za piętkę dzieci

Łotwa

od 2 100 EUR za jedno
do 10 500 EUR za piętkę dzieci

Estonia

od 0 EUR na jedno
do 7 392 EUR na piętkę dzieci

Litwa

od 720 EUR na jedno
do 3 600 EUR za piętkę dzieci

Węgry

od 704 EUR na jedno
do 3 520 EUR na piętkę dzieci

Austria

od 600 EUR na jedno
do 3 000 EUR na piętkę dzieci

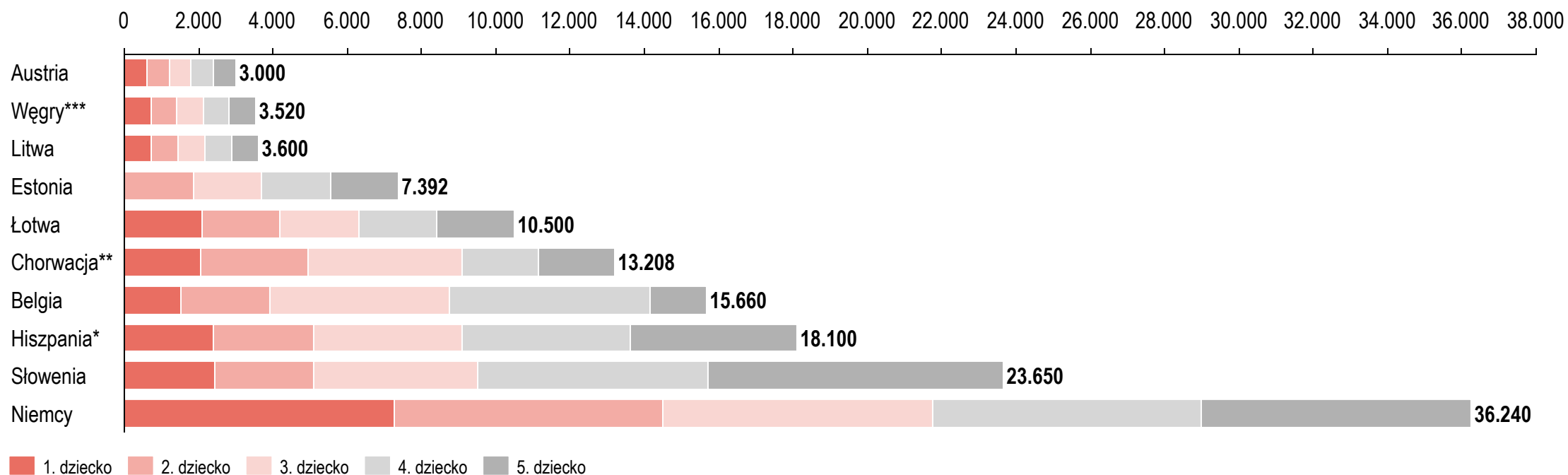
Kwota odliczenia od dochodu nie jest w pełnej kwocie oszczędnością dla rodziny tak jak to ma miejsce w przypadku odliczenia od podatku.

Odliczenie od dochodu pomniejsza tylko podstawę opodatkowania o wartość przysługującej ulgi.

Ulga na dzieci odliczana od dochodu

Ulga na dzieci odliczana od dochodu przyznawana w wybranych państwach UE wg kryterium liczby dzieci (w EUR)

* Hiszpania – w przypadku gdy dziecko ma mniej niż 3 lata kwota jest zwiększana o 2 800 euro

** Chorwacja – istnieje różnicowanie dotyczące regionów, dane z 2015 r.

*** Węgry – kwota dotyczy rodzin z przynajmniej trójką dzieci (gdy jest ich mniej to 213 euro lub 267 euro na każde dziecko)

Źródło: Analiza własna PwC

Ulga na dzieci – odliczenie od podatku

Odliczenie od podatku

Włochy

od **950 EUR** do **1 150 EUR** na dziecko (1 200 EUR poniżej 3 lat)

Portugalia

600 EUR (450 EUR, gdy poniżej 3 lat) na dziecko

Czechy

od **496 EUR** do **762 EUR** na dziecko

Polska

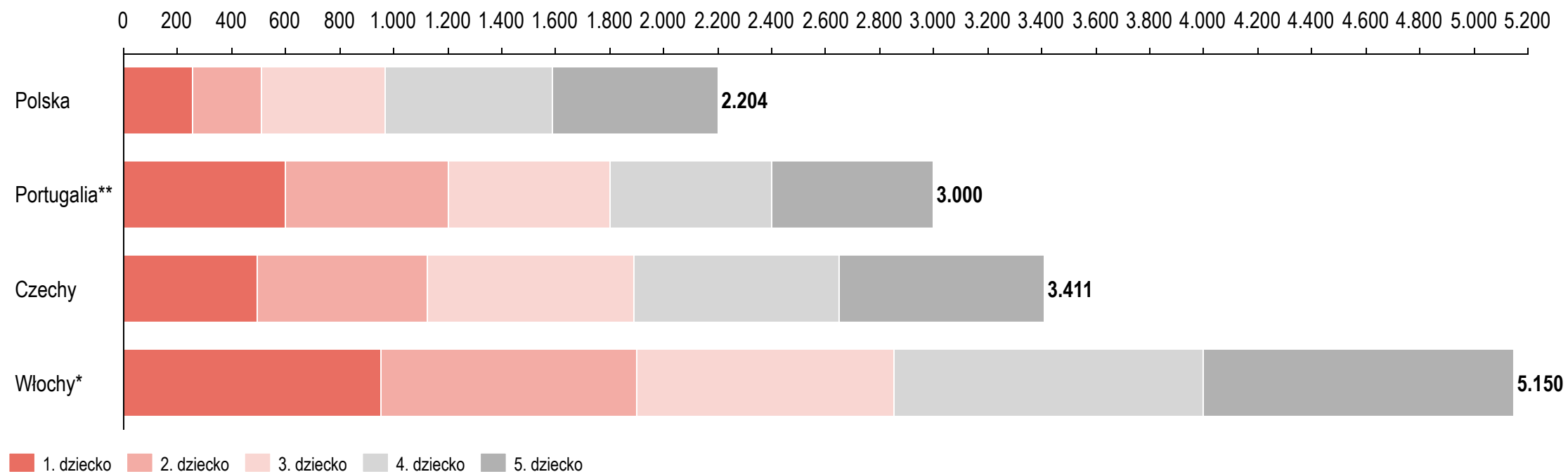
od **255 EUR** do **618 EUR** na dziecko

Kwota odliczenia od podatku jest w pełnej kwocie oszczędnością dla rodziny

Ulga na dzieci odliczana od podatku

Ulga na dzieci odliczana od podatku przyznawana w wybranych państwach UE wg kryterium liczby dzieci (w EUR)

* Włochy – maksymalna kwota, dotyczy dzieci powyżej 3 r.ż. (dla dzieci poniżej 3 r.ż. wynosi 1200 EUR)

** Portugalia – 450 euro gdy dziecko ma mniej niż 3 lata

Źródło: Analiza własna PwC

Dlaczego niektóre państwa ograniczają do minimum lub w ogóle nie przewidują podatkowych ulg prorodzinnych ?

1

Bułgaria stosuje niską liniową stawkę podatku na poziomie 10 proc., której ceną jest likwidacja większości dostępnych ulg podatkowych

2

Szwecja może rekompensować brak odliczeń podatkowych wolnymi od podatku zasiłkami o charakterze socjalnym

3

Cypr jest państwem, w którym istnieje wysoki próg dochodu wolnego od podatku. W roku 2016 kwota wolna od podatku wynosi tam 19 500 euro

Odliczenie wydatków

Podstawa opodatkowania bądź też sama kwota należnego podatku może zostać pomniejszona nie tylko o typowe ulgi na dzieci. Odliczeniu podlegają również różnego rodzaju **wydatki związane z utrzymaniem i wychowaniem potomstwa (w tym edukacja)**

	Odliczenie od podatku	Wydatki na opiekę nad dzieckiem 	Koszty nauki 	Alimenty na dziecko
		Francja – do 2,3 tys. euro	Francja – od 61 do 183 euro	Francja – odliczane w całości Austria – 29-58 euro na dziecko Finlandia – do 80 euro na dziecko
	Odliczenie od dochodu	Niemcy – do 4 tys. euro	Malta – do 2,3 tys. euro	Szwecja – odliczane w całości
		Malta – do ok. 1,3 tys. euro	Estonia – 1 920 euro	

Iloraz rodzinny

Kolejny rodzaj narzędzia o charakterze prorodzinnym.

Wysokość ilorazu zależy od „części fiskalnych”, obliczonych według wielkości i składu rodziny. Łączny dochód rodziny do opodatkowania jest wielkością wynikającą z uwzględnienia owego ilorazu, tj. podzielenia rzeczywistego dochodu przez odpowiednią liczbę „części fiskalnych”. Dzięki temu zmniejsza się efekt progresji, czyli później wpada się w wyższe progi podatkowe. W rezultacie iloraz rodzinny pozwala na zapłacenie znacząco niższego podatku w przypadku posiadania licznej rodziny.

Iloraz rodzinny funkcjonuje np. we Francji i Portugalii.

Iloraz rodzinny we Francji – zastosowanie

Dochód do opodatkowania: 36 000 EUR

1

Krok pierwszy

– obliczenie hipotetycznego zobowiązania podatkowego

Liczba dorosłych: 2

Liczba dzieci: 0

Liczba części fiskalnych: $2 \cdot 1 = 2$

$36\,000 / 2 = 18\,000$ EUR

Stawka podatku

(obowiązująca przy dochodzie 18 000 EUR): **14 %**

Zobowiązanie podatkowe:

$(0.14 \times 36\,000) - (1,356.60 \times 2) = 5\,040 - 2\,713,2 = \mathbf{2\,327\,EUR}$

Dla porównania, zobowiązanie podatkowe osoby samotnej uzyskującej dochód na tym samym poziomie wynosi:
 $(0,3 \times 36\,000 - 5,638.84 \times 1) = \mathbf{5\,161\,EUR}$

2

Krok drugi

– uwzględnienie wszystkich członków rodziny

Liczba dorosłych: 2

Liczba dzieci: 2

Liczba części fiskalnych: $2 \cdot 1 + 2 \cdot 0,5 = 3$

$36\,000 / 3 = 12\,000$ EUR

Stawka podatku (obowiązująca przy dochodzie 12 000 EUR) : **14 %**

Zobowiązanie podatkowe:

$(0.14 \times 36\,000) - (1,356.60 \times 3) = 5\,040 - 4\,069,8 = \mathbf{970\,EUR}$

3

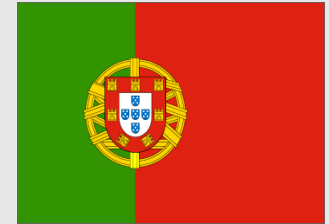
Krok trzeci

Różnica między hipotetycznym zobowiązaniem, a uwzględniającym wszystkich członków rodziny:
 $2327 - 970 = 1\,357$ (**< 1 508 EUR**)

Zatem kwota 970 EUR **ma zastosowanie**.

Iloraz rodzinny w Portugalii – zastosowanie

PORTUGALIA

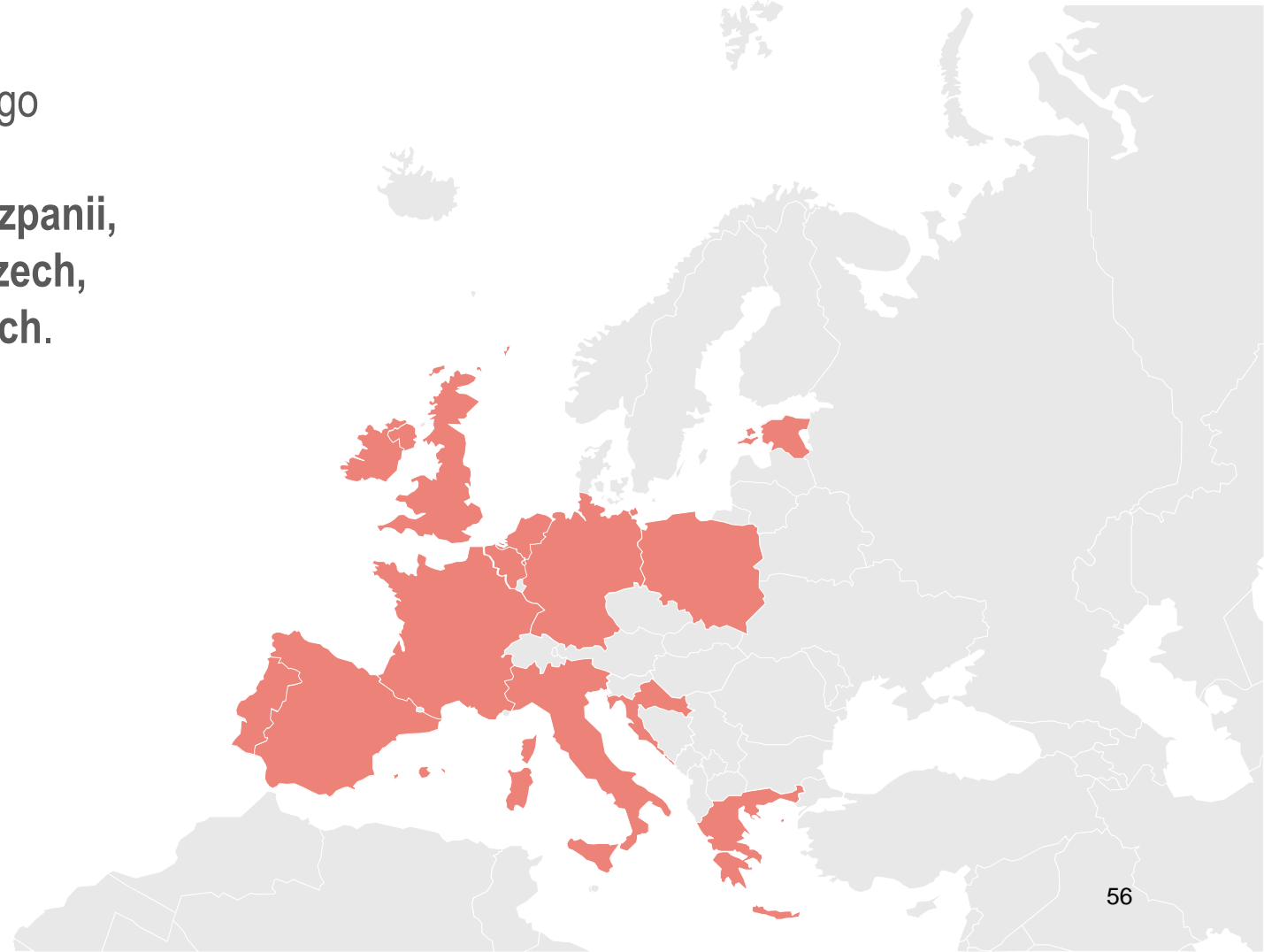

Łączny dochód do opodatkowania wynika z podzielenia dochodu przez części fiskalne zgodnie z zasadą, że podatnikowi przypada jedna część, a dziecku trzy dziesiąte (przykładowo, współczynnik dla małżeństwa z dwójką dzieci wynosi 2,6).

Preferencyjne rozliczenie z małżonkiem/dzieckiem

Możliwość preferencyjnego rozliczenia podatkowego z małżonkiem (partnerem) lub z dzieckiem istnieje w **Belgii, Chorwacji, Estonii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Luksemburgu, Malcie, Niemczech, Polsce, Portugalii, Wielkiej Brytanii, we Włoszech.**

Urodzenia dzieci ze względu na kolejność urodzenia w rodzinie w wybranych krajach UE w roku 1998 i 2014

	1998			2014		
	Pierwsze dziecko	Drugie dziecko	Trzecie i każde kolejne	Pierwsze dziecko	Drugie dziecko	Trzecie i każde kolejne
Dania	43,12%	37,48%	19,40%	45,60%	37,38%	17,02%
Niemcy	45,20%	37,25%	17,55%	49,50%	34,20%	16,30%
Estonia	50,17%	31,26%	18,57%	41,86%	37,16%	20,98%
Irlandia	39,60%	30,14%	30,26%	38,05%	34,89%	27,06%
Francja	49,59%	31,74%	18,67%	42,48%	35,62%	21,90%
Łotwa	50,35%	31,21%	18,44%	44,19%	37,46%	18,35%
Węgry	44,75%	33,01%	22,24%	46,37%	32,17%	21,46%
Polska	45,27%	30,63%	24,10%	47,45%	37,48%	15,07%
Szwecja	41,16%	37,30%	21,54%	42,58%	37,49%	19,93%
Wielka Brytania	39,16%	37,19%	23,65%	39,56%	35,75%	24,69%

Powyższe dane wskazują, że w większości wskazanych krajów liczba rodzin wielodzietnych maleje (wyjątkami są Estonia, Francja czy Wielka Brytania). Jednakże dynamika spadku w przypadku Polski jest dużo większa niż w przypadku innych krajów. W 1998 r. ok. 24% dzieci w Polsce urodziło się jako trzecie i kolejne w rodzinie, podczas gdy w 2014 r. takich dzieci było już tylko ok. 15%. Przykładowo, Irlandia utrzymuje się w ścisłej czołówce krajów z największą ilością urodzeń w rodzinach wielodzietnych (w 1998 r. ok. 30% dzieci urodziło się jako trzecie i kolejne w rodzinie, natomiast w 2014 r. było ok. 27% takich urodzeń). W 2014 r. wysoki wskaźnik urodzeń w rodzinach wielodzietnych utrzymywał się również w Wielkiej Brytanii (ok. 25%), Francji (ok. 22%), Estonii (ok. 21%) i Węgrzech (ok. 21%). Tak wysokie wskaźniki na tle reszty państw świadczą m.in. o efektywnej polityce prorodzinnej prowadzonej przez rządy wskazanych państw. Rozbudowane i kompleksowe systemy wsparcia rodzin wychowujących dzieci sprawiają, że rodziny chętniej decydują się na posiadanie większej liczby dzieci.

Źródła pomocne przy opracowaniu raportu

- Jakiej polityki rodzinnej potrzebuje Polska?, Raport Instytutu na rzecz Kultury Prawej Ordo Iuris, Warszawa 2015
- Badanie postaw i przekonań Polaków dotyczących posiadania dzieci i polityki prorodzinnej, Warsaw Enterprise Institute, 2015
- GUS
- Eurostat